

Izhaja:
vsako sredo popoldne
in soboto zjutraj.
Stane za celo leto 15 L.
« pol leta 8 L.
« četrt leta 4 L.
Za inozemstvo celo
leto 35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se
ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Poldo Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 58

V Gorici, v sredo 22. julija 1925.

Leto VIII.

Netrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogo-
voru in se plačajo v na-
prej. List izdaja kon-
sorcij

«GORIŠKE STRAŽE»
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici, Riva Piazzu-
ta št. 18.

Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5,
— (prej Scuole). —

Čudna načelnost.

Občinske volitve v Idriji je videm-
ska prefektura prelozila, ker je kršč.
socialistično delavstvo nastopilo sa-
mostojno ter odklonilo kompromis,
ki bi bil prinesel v občinski zastop-
leg slovenskih liberalcev tudi italijan-
ske fašiste. Tržaška »Edinost« je ra-
di nezaslišane postopanja naših
delavcev strašno ogorčena in se prav
ljuto zaganja v našo politično orga-
nizacijo.

Da bo naša javnost spoznala resni-
co, hočemo povedati o idrijskih vo-
litvah odkrito besedo in posvetiti pri
tej priliki brez pardona v politiko
edinjaške stranke.

Ko so se Idriji bližale volitve, je
tamkajšnji podprefekt Alacevich po-
klical k sebi zastopnike vseh neko-
munističnih strank in jih pregovarjal,
naj stvorijo enoten volilni blok. Pri-
tiskal je na vse načine, da bi Sloven-
ci vzeili v svojo listo tudi dva zastop-
nika italijanske fašistovske stranke.
Prepričeval, silil in obljubljal je na
vse pretege in obdeloval sploh z vse-
mi kalibri obe slovenski stranki. Da
bi se rešili sitnega oblastnika, so kršč.
socialistični delavci predlagali, naj o
kompromisni listi odloča ljudstvo sa-
mo na javnem volivnem shodu, kar
je bilo enoglasno sprejeto. Kako bo
narod v ogromni večini odločil, je bilo
za vsakega razsodnega človeka jasno
ko belj dan.

Ljudstvo pokopalo kompromis.

Tržaška stranka je poslala sicer v
Idrijo posebnega uradnega zastop-
nika braniti kompromis z italijanski-
mi fašisti, toda ni nič pomagalo. Ko
je imelo priti do glasovanja, so voliv-
ci kratkomalo izpraznili dvorano in
kompromisna lista je bila tako po vo-
lji ljudstva pokopana.

Nastal je nov položaj.

Naši delavci so sklenili, da nasto-
pijo s samostojno večinsko listo, edi-
njaška narodna stranka je bila pa
mnenja, da je treba vztrajati proti vo-
lji ljudstva pri kompromisu s fašisti!

Gospodje narodni edinjaši, tukaj
se naše poti temeljito ločijo. »Edinost«
zagovarja zvezo z italijanskimi fa-
šisti, »Goriška Straža« je ni in je ne
bo nikdar in pod nobenim pogojem.

Naša stranka je načelna, hodi
ravno pot in ni voljna prodati niko-
mur svojega programa in svojega
značaja.

Prvo načelo naše je, da naj ljud-
stvo samo odloča o svoji usodi, ljud-
stvo naj svobodno in neodvisno raz-
polaga s svojo voljo. To je načelo
ljudske demokracije, na katerem slo-
ni vse naše javno delovanje.

V Idriji ste vi hoteli volivcem vsi-
liti svojo voljo z vrha dol, hoteli ste
ljudstvu ukazovati in komandirati,
mi se kot demokratična stranka na
tako pot nismo hoteli podati.

Med našimi in vašimi načeli je to-
rej ostro in globoko nasprotje, ki se
ne dá premostiti.

Slovenska občina

v slovenske roke

Drugo načelo naše organizacije je
to, da morajo biti slovenske občine v
slovenskih rokah.

Le povejte nam, gospodje edinjaši,
zakaj bi morala sedeti v idrijskem
občinskem svetu dva italijanska fa-
šista? Povejte nam sami en pameten
in prepričevalen razlog! Ali nismo
mi Slovenci enakopravni italijanski
državljeni, ki volijo v občino svo-
bodno, kogar hočejo? Ali ne plačuje-
mo državi ravnokotno davkov kakor
Italijani? Ali ne hodijo naši fantje

ravnokotno k vojakom kakor ostali
državljeni Italije? Kaj smo mi morda
podložniki nižje vrste! Ne! Nikdar
in nikoli ne bomo odstopili od svojih
zakonitih pravic in svoboščin!

V lepe razmere bi zalazili, ko bi
prepuščili vsaki skupinici Italijanov,
ki se slučajno priseli v slovensko ob-
čino, nekako predpravico do lastne-
ga zastopa v občinskem svetu!

Ko bi prostovoljno priznali tako
predpravico italijanski fašistovski na-
selbini v Idriji, bi Idriji sledile po vr-
sti vse druge občine na slovenskem
ozemlju.

Naše „nezaslišano postopanje“.

Povejte nam, gospodje narodni e-
dinjaši, zakaj bi ne smeli zahtevati ju-
tri svoje lastne zastopnike tudi itali-
janski fašisti v Tolminu! Zakaj ne

Kaj se godi po svetu?

V Jugoslaviji je prišla na krmilo
nova vlada. Predsednik je zopet Ni-
kola Pašič, ki je zasedel v vladi vsa
ministrska mesta razen štirih s svo-
jimi pristaši. Štiri ministrske sedeže
je prepustil radičevcem. Imamo torej
radikalno-radičevsko vlado.

Radič izpuščen na svobodo.

Prvi sklep nove vlade je bil, da se
izpusti Radič iz zapora in se ustavi
proti njemu kazensko postopanje. Ko
je preiskovalni sodnik prečital Radi-
ču odlok in mu javil, da je prost, je
bivši republikanski voditelj vzkliknil
iz cele duše: »Hvala Bogu, narodu
in kralju!« Isti dan je bilo izpušče-
no na svobodo tudi vodstvo Hrvatske
kmečke stranke. Oproščeni voditelji
so se nato sestali in so se dali foto-
grafirati na javni ulici v Zagrebu. Ta
fotografija je gotovo zgodovinskega
pomena: zakaj ljudje, ki so na njej
naslikani, so se odpovedali vsemu
programu in vsem idealom hrvatske-
ga naroda, da bi rešili sebe iz ječe.
Njihova osebna svoboda je edina idej-
na podlaga za vstop v vlado.

Da je to resnično in so se radi-
čevci popolnoma odkleli svojim na-
črtom, dokazujejo izjave, ki jih je
podal Radič v belgrajmskem dnevniku
»Politiki«.

Republika je bila le slepilo.

Vsem je še znano, kako je Radič
na veličastnih zborovanjih nepre-
glednim množicam hrvatskih kmetov
oznanjeval republiko in riul kakor lev
proti monarhiji. »Hvaljen Jezus! Ži-
vela republika!« je bil njegov običajni
pozdrav na vseh političnih shodih. In
ko se je zadnjič zbralo nad 100.000
hrvatskih kmetov v Zagrebu, je m-
golel Markov trg samih svetlih pra-
porov s podobami svetnikov in pr-
svetim Srcem Jezusovim, pod kateri-
mi si čital zlate napise: »Živela re-
publika!« Štefan Radič je zanesel re-
publikansko propagando v široke pla-
sti, da je gorelo po vsem Hrvatskem.
Ker ni hotela Slovenska ljudska stran-
ka slediti njegovi republikanski gonji,
je imenoval Slovence za nazadnjaški
narod.

Danes pa priznava Radič sam, da
je o republiko govoril le radi lepše-
ga. »Samo z republikanizmom« —
pravi Radič — »je bilo mogoče pobiti
v teh krajih habsburgovščino in pre-
prečiti širjenje komunizma. Vi znate
sami, kako je bilo tedaj pri nas. V
množicah je vladala morala poraže-

tudi oni v Bovcu, v Kobaridu, v Aj-
dovščini, v Vipavi, v Postoini in v
Sežani?

Naj le »Edinost« žaluje po propa-
dlem kompromisu v Idriji! Mi vemo,
kaj delamo in čemu se borimo. Ali
hočete morda, da se spremení naša
dežela v drugo Koroško, kjer so v
slovenskih vaseh sedeli v občinskem
zastopu Nemci tudi tam, kjer je bila
v vasi le ena priseljena nemška dru-
žina?

Ne maramo druge Koroške! Če ta-
ko divje žalujete po propalem kom-
promisu, vas lepo vabimo, da se kar
urno združite z idrijskimi fašisti in se
domete na podprefekturi za skupni
nastop pri volitvah.

Vladna pomoč vam gotovo ne
izostane.

Poskusite in morda boste celo zma-
gali, mi vas pa ne bomo prav nič za-
vidali.

O idrijskih volitvah bomo še go-
vorili.

nih. Na eni strani habsburgovščina,
na drugi boljševizem.

»Politika je gibanje«.

Tu je bila potrebna brza pomoč in
močan »slager« (kričavo geslo).

Če bi to ne bilo užgalo ljudstva, bi
si bil moral izmisliti nekaj drugega.
Zdaj je sicer vsejedno in z uspehom
moreno biti zadovoljni.

Radič govori tudi o zajedničarjih
(drja Trumbiča skupina) in pravi:
»Ko sem jih silil, naj postanejo re-
publikanci, ne radi republike, ampak
radi edinstvene hrvatske fronte, oni
najprej niso hoteli, a ko so prešli med
republikance, hočejo sedaj ostati re-
publikanci. Jaz sem jim že tedaj go-
voril, da bomo prešli vsi med monar-
histe. Zajedničarji so taki, da kamor
jih postaviš, tam hočejo stati. A poli-
tika ni stajanje, temveč gibanje.«

Res, lepe nazore ima Radič o po-
litiki. Ko je govoril hrvatskemu ljud-
stvu o republiko, ni niti veroval v
svoje lastne besede, temveč govoril,
česar ni mislil. Govoril je proti svo-
jemu prepričanju, oznanjal je nere-
snično in zavestno zmalaj ves hrvatski
narod. Zdaj divji republikanec, nato
monarhist, sedaj za samostojno hr-
vatsko državo, nato za centralizem,
danes proglašuje Pašiča za poglavarja
nasilnikov in korupcionistov, jutri ga
povzdiguje v deveta nebesa in ga sla-
vi kot junaka. Politika je res gibanje,
toda kar dela Radič, je neprestano
skakanje z leve na desno, iz enega
konca v nasprotni itd. Da bi šestmi-
ljonski hrvatski narod skakal obe-
nem z Radičem sem ter tja, je trajno
nemogoče.

»Morda postanemo skrajni centralisti«.

Kako je na primer mogoče, da bi
hrvatsko ljudstvo zaupalo stranki, ki
je zahtevala pred letom še samostoj-
no državo, a se danes postavlja čez
noč na stran centralizma! Zajedni-
čarji — pravi Radič — so hoteli, »da
stavimo nekatere pogoje za sodelova-
nje z radikali, a to je glupost. Ako
hočemo sodelovati, ne smemo priti s
pogoji, ker se začnemo sicer kar spo-
četka kregati. Ako je treba, da izgla-
dimo in razširimo avtonomijo, bomo
naredili to sporazumno z radikali.
Morda niti ne bomo marali več avto-
nomije, morda postanemo skrajni
centralisti — kaj znamo.«

Kaj naj si mislijo o teh izjavah hr-
vatski kmetje! Stopiti je treba v vla-

do brez pogojev, to se pravi brez naj-
manjše lastne zahteve in sprejeti vse
pogoje in ves vladni program na-
sprotnikov.

Radičevski poslanci protestirajo.

Da je to gola resnica, dokazuje tudi
izjava nove vlade v parlamentu, Mi-
nister Gjuričič jo je prečital in po-
udaril v njej, da sta radikalna in ra-
dičevska stranka popolnoma edini
glede ureditve države in da hočeta
deloma izvesti centralistično vidov-
dansko ustavo.

Na seji hrvaškega kmečkega kluba
je prišlo radi vladne izjave do burnih
prizorov. Radičevski poslanec Urvič
je protestiral proti vladni deklaraciji,
češ da je skozi in skozi centralistična.
Proti deklaraciji so nastopili tudi
poslanci Jagatič, Bač, Kukelj in Tra-
fanovič ter zagrozili, da izstopijo iz
stranke. Politika je sicer gibanje, to-
da ljudje venidar ne razumejo, zakaj
je Radič prej zahteval kar lastno dr-
žavo in skočil sedaj kar do vratu v
centralizem. Mogoče bomo razširili
avtonomijo, mogoče postanemo pa
skrajni centralisti! Ali Radič res še
danes ne ve, kaj je dobro: centrali-
zem ali avtonomija? Čemu je pa 5 let
pobiljal centralizem in postavil v svoj
program skrajno avtonomijo ali fe-
deralizem? Menda je storil tudi to
le radi lepšega in navduševal narod
za ideje, v katere ni sam prav nič
veroval?

Prav težko je, da bi ljudstvo sploh
še zaupalo besedam stranke, ki spre-
minja črno v belo, in o kateri nikdar
ne veš, kedaj govori resnico in kedaj
ne, o kateri nisi nikdar gotov, kaj je
njeno prepričanje in njen program.

Jih bomo po malem snedli.

Povrhu ima pa še Radič pogum,
dajati drugim jugoslovanskim politi-
kom nasvete, jih karati in na vse
strani poučevati. »S Korošcem je tež-
ko« — je rekel. »On ničesar ne ra-
zume, pa hoče spraviti vse pod svojo
kuto, pod svoj talar. Njegovo stranko
hočemo malo po malo pojesti.« Tako
govori Radič o svojem včerajšnjem
zavezniku in njegovi stranki. Snedel
bo seve Slovensko ljudsko stranko
prav gotovo, zakaj politično zrel
Slovenci komaj čakajo, da bi smeli
skakati z Radičem iz kota v kot, iz
republikanstva v monarhizem, iz av-
tonomije v centralizem, saj drugega
jim nič več ne manjka kot to.

O dr. ju Žerjavu pravi Radič, da je
»najslabši in najbolj pokvarjeni po-
litik, samo da v Belgradu ne razume-
jo slovenski in se zato ne brigajo za
slovenske sleparije.« Morda je to ta-
ko, ker je bolehen.

Tako lete nauki na levo in desno,
mož napada s polno močjo druge, a
ne vidi samega sebe in svojih napak,
s katerimi je razmajal temelje svoje
lastne stranke.

Verski reformator.

Radič se je spustil v svojih zname-
nitih izjavah tudi na versko polje.
Hrvatje si morajo ustvariti lastno
vero. Pravi, da bodo še mnogi rodo-
vi prešli predno bo do tega prišlo, a
sedanja hrvatska generacija mora
izpolniti vsaj en predpogoj in ta je,
da se Hrvatje osvobodijo Rima. Prvi
korak pa napravijo, če prestopijo v
starokatoliško cerkev, ki naj bi po-
stala nekaka narodna cerkev. Narod-
na hrvatska cerkev bi se potem te-
kom časa spojila s srbsko pravoslav-
no cerkvijo. »Zato je seveda treba
mnogo dela, ker ni dovolj, da je zato
izobraženstvo, ampak morajo to
sprejeti tudi mase.« Ob koncu svojih

verskih izvajanj pravi Radič, da Nemci niso zato edini, ker niso vsi protestantje.

Po našem bo Radič ravnatoko ustvaril Hrvatom lastno vero, kakor jim je ustvaril lastno hrvatsko republiko.

Po svoji železni in neupogljivi na-

čelnosti je naravnost ustvarjen za verskega proroka in poglavarja nove cerkve.

Neresna Radičeva izvajanja bodo imela morda vendar dobre uspehe: zbudila bodo hrvatske katoličane in jih podboda, da si ustvarijo lastno veliko politično stranko.

DNEVNE VESTI.

Petindvajsetletnico

mašništva obhajajo danes na Sv. gori naslednji gospodje: Batič Valentin, župnik Podbrdom, Ivan Franke, župnik v Čepovanu, Otilij Medveš, vikarij na Ponikvah, Josip Milanič, kurat v Medani, Valentin Pirec, župnik na Šentviški gori, Peter Šorli, profesor veronauka v Ljubljani in P. Romuald, O. F. M. Skromnim delavcem: Naše iskrene častitke, Bog Vas ohrani še mnoga leta!

Osebnosti

Promoviral je doktorjem prava na univerzi v Padovi naš rojak g. Stan-ko Šuc. Prijatelji in somišljeniki mu iskreno častitamo.

Doktorjem zdravilstva je bil promoviran preteklo soboto na graški univerzi naš rojak g. Franc Marušič iz Solkana. Častitamo.

Na bolonjski univerzi je promoviral doktorjem prava g. Joško Jakončič. Iskreno častitamo!

Dijaška Matica v Trstu.

Vlaganje prošni.

Dijaška Matica v Trstu naznanja, da sprejema prošnje za šolsko leto 1925-26, do vstevši 31. avgusta t. l. Vse prošnje brez izjeme morajo biti spisane na obrazcu, katerega je izdalo društvo in ki se dobi pri vseh dijaških društvih Julijske Krajin in v uradu Dijaške Matice v Trstu, Via Fabio Filzi 10-I. Kdor želi obrazec naravnost od urada D. M. naj pošlje natančen naslov in naj priloži znamko 60 cent. Opozarja se, da se bodo upoštevale le prošnje onih dijakov, ki bodo nabrali kaj članov za D. M. Pristopnice za nove člane dobijo v uradu D. M. in pri vseh dijaških društvih. D. M. pripominja obenem, da so dijaki, ki so dovršili 17. leto sami člani. V nasprotnem slučaju so člani starši.

Vsaki prošnji, v kateri morajo biti navedeni razlogi, iz katerih se prosi podpora, morajo biti priloženi sledeči dokumenti: 1. ubožni list; 2. dokaz, da prosilec obiskuje šolo; 3. ako ni začelnik, dokaz, da je prejšnji letnik z uspehom dovršil; pri visokošolcih, da je položil predpisane izpite oziroma kolokvije; 4. domovinski list (potrdilo o državljanstvu). V prošnji mo-

ra biti navedeno vse, kar naj tvori podlago za njeno pravilno rešitev.

Visokošolski zbor D. M. (zbor vseh v društvu včlanjenih visokošolcev) se bo vršil dne 23. avgusta t. l. v Trstu z običajnim dnevnim redom. Glasovalno in volilno pravico imajo visokošolci, ki so se vpisali v D. M. do 1. januarja t. l. in ki so v redu s članarino.

Porcijunkula

pri Mariji v Logu pri Vipavi dne 1. in 2. avgusta 1925.

1. avgusta. Ob 3. uri popoldne pričetak spovedovanja. Zvečer ob Ave Mariji pete litanije Matere božje z blagoslovom. Po blagoslovu se ne bo več spovedovalo.

2. avgusta. Spovedovanje se prične ob 5. zjutraj. Ob 6. uri prva sv. maša. Ob 7. uri druga sv. maša. Ob 8. uri tretja sv. maša. Ob 10. uri pridiga in sv. maša. Po sv. maši litanije vseh svetnikov in blagoslov kot sklep porcijunkulske pobožnosti.

Po drugih cerkvah v vipavski dekaniji ne bo mogoče dobiti porcijunkulskih odpustkov. Cerkev Matere božje v Logu je dobila to milost za dobo petih let. Marija nas vabi, da se te pobožnosti v najobilnejšem številu udeležimo! — *Predstojništvo cerkve Matere božje v Logu pri Vipavi.*

Koliko denarja imamo.

Po zadnjih podatkih je krožilo v državi 19 milijard in 840 milijonov lir. V glavnem je seveda sam papir.

Pametno.

Ob priliki velikih spominskih svečanosti za padli junaki v svetovni vojni v okolici Podgore, so vsi italijanski listi, tudi fašistovski, pisali to ime »Podgora« in je niso pačili. Naši domači zagrizenci pa kjer le morejo pačijo slovenska krajevna imena.

Čehi in Vatikan.

Po vsem svobodomiselnem časopisju je zavržalo, ko je papeški nuncij v Pragi Marmaggi odpotoval, ker se je vlada uradno vdeležila svečanosti v čast krivovercu Janu Husu. S tem ni papežev poslanec nikakor posegel v notranje državne razmere, kar je tudi zunanji minister Beneš odločno

izjavil novinarjem. Vendar pa je v prvi vrsti narodno socialistična stranka organizirala po deželi velika zborovanja z geslom: »Proč od Rima!« Če bi prišlo tako daleč, da bi svobodomiselnih stranke zahtevale in izvedle prelom z Rimom, bi nastala resna vladna kriza, ker bi močna katoliška ljudska stranka ne sodelovala več v vladi. Tega so se zbal uvidevnejši politični krogi in niso odpoklicali češkega poslanika v Vatikanu. Tako se bo najbrže ta ostri spor, ki so ga izzvali svobodomiselnici, za enkrat odstranil.

Iz dežele bodočnosti.

Rusijo nam slikajo vedno kot deželo, kjer je vse križem neurejeno. Resnica bo pa le malo drugačna. To dokazuje že to, da vse države hitijo sklepati s to »nevarno« Rusijo trgovinske pogodbe. Te dni so Norvežani sklenili v Moskvi pogodbo, da bodo v Rusiji kupili vse žito, kolikor je rabijo za se.

„Sveta vojska.“

Abd-el-Krim, znani vodja severnoafriških vstajev, je proglasil sveto vojno vseh mohamedanskih plemen proti tujcem Francozom. Uporniki dobivajo vedno več čet in zmagujejo na vseh koncih; opremljeni so tudi z najbolj modernimi bojnimi pripravami, celo brezžične brzojave imajo v svojih tiskih. Francozi že bolj malo verujejo v svojo zmago. Vprašanje je, koliko časa bo francoski kmet dajal franke in svoje sinove za kapitalistično vojno podjetje v Afriki.

Po lastnem hrbtu udrihajo.

V nedeljo se je zgodilo nekaj, česar še ni snop čakal. V Napolju izhaja fašistovski list »L'idea fascista« (fašistovska misel), ki je bil toliko močan, da je nastopil proti nekim nerednostim v fašistovskem pristaniškem sindikatu. Zato jo je pa skupil. Razjarjeni črnosrajčniki iz sindikata so udrlji v tiskarno in razbijali.

Žalostna smrt daleč od doma.

Poleg veselih, mladostno objestnih fantovskih pozdravov od vojakov dobivamo od njih tudi žalostne novice. Naš naročnik iz Genove nam zopet sporoča o enem takem slučaju.

Smrt je ugrabila daleč proč od doma dva fanta v cvetu let. Štruklja Jožefa iz Ponikev pri sv. Luciji in Vidiča Alojzija iz Podrage pri Vipavi. V pondeljek je stal na straži pri smodnišnici Vidič Alojz od 3—5 ure. Ob tej uri ga je prišel nadomestiti njegov tovariš Štrukelj z desetnikom. Pri prevzemu straže je Vidič na desetnikovo povelje jemal naboje iz puške. Pri tem se pa nenadoma izproži Vidičeva puška in strel zadene Štruklja naravnost v čelo; po vzdihih ob-

leži mrtev v mlaki krvi. Ves prepaden zgrabi Vidič puško, se oddalji par korakov, počni in mladi fant obleži zadet v desno in levo stran prsi. Iz strahu vsled svojega čina, ko je po resreči umoril tovariša, si je še sam vzjel življenje. Krvava žaloigra je trajala par sekund.

Takoj potem so prišli na kraj nesreče zdravniki z rešilnim vozom. Seveda ni več bilo pomoči. Komisija je dognala, da se je umor Štruklja izvršil le slučajno.

Pogreb obeh nesrečnih tovarišev se je vršil 14. t. m. Vojaška in mestna oblastva so se udeležila pogreba. Na grobu je govoril polkovni poveljnik. Težko se bodo vračali tovariši v domače kraje brez Lojzeta in Jožeta. Nedomača zemlja krije v sebi njuni krsti. Fantje so ob slovesu peli: »Oh, zdaj gremo, nazaj nas več ne bo...« To je veljalo njima...

Kako je z zdravniško pomočjo pri goriški bolniški blagajni?

Mihael Bensa delavec iz Solkana si je pokvaril pri delu oko. Šel je k zdravniški preiskavi goriške blagajne. Dr. Adlerstein, ki ga je preiskal, ni našel nič nevarnega. Bensa se je pa moral obrniti do zasebnega zdravnika, ker ga oko ni nehalo boleti. Šele pozneje so tudi pri bolniški blagajni uvideli, da je bolezen resna, in so ga poslali k okulistu v Zagrad. Ali mora biti res na tak način urejena zdravniška pomoč, da se bolniki sprva odpravljajo s tolažbo, da si morajo nato sami iskati pomoči in da jih šele ob zadnjem koncu pošiljajo na nadležno pot v Zagrad? Tako skrbe za zdravje pri goriški bolniški blagajni!

Delavec.

G. Emil Komel!

Za »Čukom na palci« ste se lotili prati zamorca še Vi. Razen Vas se pa vsi odborniki Pevskega in glasbenega društva v Gorici zavedajo, da danes društvo ne premore moča, ki bi bil sposoben ga dvigniti. Zato se že dalje časa pogajajo isti gospodje, ki Vas v obraz hvalijo, z drugim glasbenikom, ki naj prevzame vodstvo Vašega zbora. Da Vam moja kritika ni všeč, je umljivo, a na žalost v svoji sodbi nisem osamljen. Pokličem Vam v spomin samo kritiko ga. Srečka Kumarija, sedanjega dirigenta Glasbene Matice v Ljubljani.

Pozdrav!

Doktorič.

Shod „Skalnica“.

* Shod društva Skalnica bo v nedeljo dne 26. t. m. ob 4. pop. v cerkvi sv. Ivana. Vabimo na obilno udeležbo.

Predsedstvo.

Žalostna pesem o žalostni duši.

(Na grob č. g. Miklavžu Sedeju, † 27. 6. 1925)

Kraljestvo orla je v višavah. Le v višavah se dobro počuti, le tam gor more razvijati svoje sile in veličastvo. In z občudovanjem in tihim hrepenenjem v srcu zrejo nani vsi, ki tavajo globoko pod njim.

Naj mu pa zla sreča onemogoči polet, naj mu ohromé krila, naj ga nesreča prikuje na dolino, kdo mu vrne več ponos in veselje srca? Bistvo oko, ki mu neutešno zre v razkošno domovino višin, nebotičnih gorá in nebá, mu od vročih solzá postaja bolj in bolj kalno in srce, polno pekočega gorjá in neutešenega hrepenenja, mu zamira od dne do dne. V bridki onemoglosti čuti bližajočo se smrt, da poveša glavo kot podkošana cvetka in božje usmiljenje ga slednjič reši telesnega trpljenja in srčnih muk.

Prijatelj Miklavž! Ali nisi bil Ti ko ta orel? Glej, nebo Te je obdarilo s plemenitim srcem in velikimi zmognostmi uma, tako, da so Tvoji vrstniki in znanci s pozornostjo in priznavanjem zrlji Váte, — v mladega orla — in, kakor kmet od blagoslovljenega polja, pričakovali od Tebe tisočerega sadu. Prepričani smo bili, da boš z

visokim poletom, z neumornim delovanjem in ljubeznijo obogatil in oplemenitil naš narodni dom. Pričakovali smo z vsem zaupanjem in srčno radostjo, da se dvigneš med prvake našega ljubelega, ubogega naroda, med njegove preroke in vodnike. Oh, kako silno, silno jih potrebujemo mož, polnih čiste ljubezni, mož dela, požrtvovalnih, nesebičnih... veliko...!

Tudi Ti si čutil v sebi ta vzvišeni poklic, a tudi moč in voljo, da dosežeš svoj visoki smoter. In veselo, navdušeno si se dvignil za svetim ciljem pod visoko, žarko solnce... Toda, gorje! V najlepši uri je treščilo Váte in neozdravljiva padavica Ti je otrovala živce, da si onemogel v globoki tugi povesti ohromela kriha... Kaj si trpel tedaj in od tedaj, vesta le Ti in pa Bog, neomejeni gosp. dar vseh naših poti. Kako Te je moralo to boleti! In to tem bolj, ker si dan za dnem živo čutil, kako Ti bolno, otrovano telo tesneje in tesneje vže in vklepa tudi moči duhá. Kako Ti s telesom vred peša bolj in bolj tudi bistrost uma, spomin in volja...

Predragi! Ne veš, kako smo Te v Tvoji globoki tugi vsi pomilovali ter se Te često, često spominjali pred Bogom! Ne veš, kako smo záte bili v skrbi in se v zli slutnji vedno bali,

da nas zdaj zdaj nemilo zadene vest o kaki nesreči, — o nagli smrti! O, tudi Tebi je bilo tako, čeprav si pred svojci, pred nami skrival rano, zakrival bojazen ter si se trudil z umetnim, prisiljenim dobrim razpoloženjem ohranjovati našo dobro voljo...

In končno je res bila tista nesrečna ura, ki smo se je vsi bali — s Teboj vred. A nikomur nisi niti znil o nji, o tisti uri, o smrti, čeprav si živo čutil že tedne prej, da se Ti naglo bliža, da Te mahoma pokosi, mahoma, v popolni nezavesti... Nikomur nisi govoril o tem, ker nisi hotel nikogar žalostiti, vznemirjati z grozno vestjo. A prav zato si sam tem bolj trpel s to strašno tajno v srcu! In pa ta mučna vprašanja, ki so Ti noč in dan begala dušo, a so ostala vedno brez odgovora: »Kedaj — kje — kako pride, kar mora priti in je že blizu mene? — Čez dan, po noči — v spanju — na poti — morda celo v cerkvi, med govorom — med sv. opravilom?«

In vendar Ti ni dalo, da bi pustil svoje drage neopozoriene! Kako strašno Ti je moralo objemati dušo, ko si še celih 14 dni pred usodno uro sedel k mizi in napisal bratu Cirilu pismo, kaj čutiš v sebi, — da Te kmalu, kmalu več ne bo! — A da bi pismo odposlal... »Ne, ne smem! Ne upam si...« — Pa si čez par dni zo-

pet vzal pero v tresočo se roko in napisal drugo pismo — bolj milo pismo, češ »Moram — moram...!« Pa tudi tega pisma nisi odposlal v svoji veliki, veliki ljubezni in strahu! — V predalu sta ostali obe pismi in počakali, da Te je prišel ljubljani brat kropiti in da je ob njih z vsemi dragimi, preliubimi svojci prelivaval vroče solze nad toliko Tvojo ljubeznijo in še bolj nad Tvojim velikim mučeništvom...

Kako velik, obupen boj si bojeval sam s sabo, zlasti zadnje tedne življenja! Ko si zrl smrti v oči, Ti je stopila v dušo nova moč in z opešano, a zdaj orjaško, jekleno voljo si te trudil, ukoriti si v krempljih strašne padavice trepetajoče živce... In kako strašen boj si bil s svojim, že v smrti nem objemu drhtečim telesom tisti usodni večer, tisto grozno noč, ko si stopal v oni strmi obloški breg proti domu! Oh, kako dolga je bila tista, sicer pol urice kratka pot! Prijatelj, kolikokrat Ti je klecnilo drhteče koleno v dolgih, dolgih, nad vse mučnih dveh urah hoje! Kolikokrat si se pač zgrudil pod veliko težo težkega križa svojega onemoglega telesa!...

Privlekel si se slednjič do doma, — pač s trdnim sklepom, da se razodeš svojimi dobri sestri, da vzameš vsaj od nje toli težko slovo... In ona Te

Zrelostni izpiti

za tolminske učiteljske začno v Vidmu 28. t. m. in trajajo potem do 1. avgusta. Razdelitev v posamezne skupine je pripuščena ravnateljstvu v Tolminu, kamor naj se vsak obrne. Nujno potrebno je, da vsak napravi prošnjo na kolekovani polji za 2 liri na naslov videmske izpraševalne komisije potom ravnateljstva v Tolminu za oprostitev od takse. Na splošno sodeč ni treba nikakega strahu, ker toliko kot znajo drugi že izprašani, zamorejo tudi tolminski. Sta dve profesorici, drugi so moški. Zato le korajžno v Videm — nič hudega ne bo.

Idrijske novice.**Občinske volitve.**

Prejeli smo iz Idrije dva dopisa glede občinskih volitev in tu oba nespremenjena objavljamo, ker hočemo, naj pride vsako mnenje do svobodnega izraza.

Stališče uredništva je izraženo v uvodniku.

Volitve preklicane!!

Zaradi spletk s strani goriških strujarjev so občinske volitve v Idriji preklicane, tako se glasi dobesedno brzojavka tržaške »Edinosti« št. 168. z dnem 18. julija t. l. Da se malo bolj natančno pomenimo o celi stvari tudi mi volivci goriških strujarjev, poročamo javnosti sledeče: Kompromis med tržaško in goriško »Edinostjo« je bil sklenjen med odbori brez vednosti ljudstva. Ko je ljudstvo zvedelo za ta akt, je z vso ogorčenostjo kompromis obsojalo in izjavljalo, da rajši voli komuniste kakor kompromisno listo. Navajalo je pri tem razloge, katere je potrdil tudi nedeljski shod: široka masa se upošteva le, kadar jo rabiš, drugače pa gledajo z vrha dol.

Da bo kompromisna lista bolj demokratska, je goriška »Edinost« prosila tržaško, naj zamenja nekaj oseb v svojem delu liste, kar pa se ni zgodilo. Lista je ostala zatorej ljudstvu nesimpatična. Bati se je bilo, da dobi komunistična stranka 200 do 300 glasov več. Ko se je zvedel kompromis, je nastal razdor v vrstah tako zvanih strujarjev. Razloga o potrebi kompromisa je bila nemogoča, ker so višje stoječi stanovi nižje vedno in vztrajno ignorirali. Tržaški »Edinjaši« so zahtevali, da klonemo pred njimi, dasi smo številno neprijetno močnejši kot oni. O kakem vplivu poslanca Besedniaka in drja Biteznika ni govora, ker se onadva dobro zavedata, da mi domačini dobro poznamo idrijske razmere in vemo brez njiu navodil, kaj nam je storiti. Voditelji naše stranke niso nikaki

diktatorji kakor oni pri tržaški »Edinosti« in če bi tudi bili, imamo toliko samostojnosti, da bi jih kratkomalo zavrnili. *Gospodje! Odstranite tisto ograjo, ki loči po šmiru smrdeče od onih, ki smrde po parfumu!* Z ozirom na že v začetku navedeno brzojavko v »Edinosti« pripominjam samo to, da je nekdo več dni zaporedoma predčasno zapuščal dnino (šiht) z izjavo, da zapušča jamo, ker ima opraviti na tukajšnji kr. podprefekturi. To dejstvo je znano delavstvu v splošno. Gospodje bijete se za narod in v tem boju pozabljate na večino naroda in to je delavstvo....

Še o občinskih volitvah.

Občinske volitve bi se morale v nedeljo 19. 7. vršiti, a so bile v petek 17. t. m. odgodene na nedoločen čas. Naj tu sledi kratko in stvarno poročilo. Volilci - komunisti so se začetkoma izrekli, da se bodo potegovali le za manjšino, volili bodo samo 4 odbornike. Večini je ostalo 16 zastopnikov. Sklicali so k podprefekturi na pogovor ostale 3 stranke, to je napredno, ljudsko in italijansko, in sicer od vsake po 3 volilce. Nasvetovali so, naj se privzameta v volilno listo vsaj 2 Italijana, uradnika, češ, to bo pokazalo, kako se dobro razumemo in osobito na zgoraj bo to ugodno vplivalo. Nekateri so bili s tem predlogom zadovoljni, četudi le za svojo osebo, vsi so se pa izrekli, naj o tem določi javni volilni shod. Ta se je vršil v nedeljo 12. t. m. v gledišču, a do sklepa ni prišlo, ker je ljudstvo pred glasovanjem zapustilo dvorano. Prevladalo je pač mnenje, da ne gre delati razločka med podložniki, saj smo tako vsi Italijani, ki plačujemo enake davke v denarju in tudi krvni davki. Kako se pa z nami dela, je znano. Vzeli so nam šole. Koliko nas je stalo realčno poslopje, ki bo drugo leto prazno!! Pri sodnji se ne moremo zgovoriti, saj ne obvladamo toliko italijanščine, da bi zadostno mogli zastopati svoje zadeve. Pred par leti so na javni cesti pri belem dnevu napadli mirne rudarje, jih ranili do krvi, a se dotičnim ni nič zgodilo. Ko bi se od naše strani kaj takega zgodilo, bi sedeli leta in leta v ječi. Mi jim lahko odpustimo, a pozabiti tega ne moremo. Vtis je bil ta, da ne more sedaj nobena slovenska stranka voliti fašistov, ker bi s tem krivice odbravali, sicer pa se uradništvo tako menjuje, da malokateri leto dni tu ostane.

Napredna in ljudska stranka sta sklenili iti skupno na volišče: vsaka naj izbere 8 odbornikov iz svoje srede. Uprlo se je temu nekaj volilcev, češ saj nočejo naprednjaki skupnega delovanja. Ko smo se pred meseci na skupnem shodu pogovarjali, kam se Idrija prikloni, so oni glasovali za

Trst, mi pa za Gorico. Bili so v manjšini.

Zahtevali so drug shod, češ: nismo še dovolj informirani, tudi naši pristasi niso vsi obveščeni. Vedeli smo, da bodo sedaj agitirali in zbrali vse moštvo na krov. Mi smo jim vseeno ugodili. Na drugem sestanku so bili zopet v manjšini. In ko smo pristopili k Gorici, so oni odstopili in šli k Tržačanom. S težavo se je zato sedaj vplivalo na naše pristase, naj se ohrani skupni nastop. Ljudstvu tudi ni ugajala lista naprednih odbornikov. Med 8 sta bila samo dva rudarja, drugi obrtniki, gostilničari itd. Vrnili smo jim listo s prošnjo, naj pomislijo, da je velika večina volilcev rudarjev, naj si vsaj štiri — toraj polovico izberejo. A vrnila se je lista nespremenjena. Zato se je reklo, naj gre pa vsaka stranka sama za se. Katera zmaga, naj ima tudi večino v mestnem zastopu. Potrdilo nas je v tem še bolj to, ker so komunisti naenkrat izjavili, da postavijo 8 odbornikov iz svoje srede, tedaj bo večini ostalo le 12 odbornikov.

Vse stranke so se bile izrekle, da volijo županom Karola Trevna, pristasa naše stranke. Kako večino naj ima župan, da se more v vsakem slučaju nanjo zanesti? Ko bi se privzela 2 fašista, bi bila to že polovica odbora s komunisti. Ostalih 10 bi se delilo še na dve stranki. Toraj bi župan imel za seboj le 4 zanesljive odbornike. V kako mučnem položaju bi bil župan, ako bi katerikrat sklepali kaj izvenogospodarskega? Omenimo le slučaj, ko liberalna gospoda v mest-

nem zastopu ni hotela pouka v verouku na obrtni in trgovski šoli. Saj so bili verouk res vstavili in 17 let ni bilo verouka na tem tečaju. Ko bi prišlo zopet kaj enakega na dnevni red, tedaj bi komunisti glasovali proti, italijanski fašisti tudi, ker v kraljestvu verouka tako ni in liberalci bi najbrž zopet ostali pri svoji stari politiki. Opgavičeno je torej, če se je sklenilo, naj gre vsaka stranka sama zase na volilno bojišče. Tako bo imel vsaj bodoči župan zanesljivo večino za seboj.

Zakaj so sedaj odgodili volitve, ne vemo. Morda zato, ker ni noben fašist sprejet za kandidata? Ako je to res, potem ne moremo govoriti o svobodnih volitvah. Ali so pa menili, da bo komunistična manjšina imela več glasov kakor zmagajoča stranka večine? To bi ne bilo nič posebnega, saj se za večino poganjajo 3 stranke, a v postavi ni določeno, da mora večinska stranka imeti absolutno večino.

Prebivalstvo Idrije!

Vsakemu so idrijske razmere dobro znane, zato lahko vidi in čuti vsakdo, zakaj se je naredil prelom med tržaško in goriško organizacijo. Če je bil prelom kriv, da so volitve v občinski zastop ukinjene, nosi krivdo »Trst«. Mi smo mnenja, da prelom kompromisa ni kriv ukinitelj občinskih volitev, temveč vlada, katera se vmešava v notranje zadeve posameznih strank ter s tem moti in omejuje svobodo občinskih volitev. Tako, gospodje, za enkrat dovolj.

Kaj je novega na deželi?**Livek.**

Dne 26. t. m. bo naše Prosvetno društvo ponavljalo prireditve, ki se je vršila prvič dne 5. t. m.; jedro prireditve je lepa ljudska igra »Domen«, kos življenja vzeta iz sredine našega naroda. Delo ima lepo, plemenito misel, je umetniške vrednosti. Ne v politični, ampak strokovni list bi spadalo, če bi hoteli imenoma navajati, kako so rešili posamezni svoje vloge. Ne bilo bi pa prav, če ne bi bila na tem mestu izrečena neutrudljivi marljivosti vseh igralcev, zlasti glavnih vlog in gospodu režiserju vsa pohvala in priznanje za častni nastop! Vse graje je pa vredna lahkomiselnost nekaterih članov, zlasti članic, ki se dajo zvaбити elementom dvomljive vrednosti, ki bi vsako dobro stvar radi obrnili na slabo, na svoj mlin. Taki člani in članice pozabljajo, kaj je prvi namen in cilj društva! K obilni udeležbi v nedeljo, dne 26. t. m. vljudno vabi odbor!

Dobrovo.

Brici, v nedeljo, dne 26. t. m. ob 4. uri pop. pride na Dobrovo »Deseti brat« z vso svojo družino: Krjavljem, Kvasom, Dolefom itd. itd. Tabornil bo na dvorišču dobrovskega gradu.

Batuje.

V nedeljo je pri nas »žeganje«. Isti dan bo tudi šolska mladina priredila pod vodstvom svojega voditelja g. Lojzeta Bratuža šolsko veselico.

Valuta.

Dne 21. julija si dobil:

za 100 franc. frankov	126.75 do 127.50	Lir
za 100 belg. frankov	124.50 do 126.—	Lir
za 100 švic. frankov	521.— do 525.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	79.50 do 80.—	Lir
za 1 zlato marko	5.40 do 5.55	Lir
za 100 dinarjev	47.20 do 47.45	Lir
za 1 šterling	131.— do 131.25	Lir
za 1 dolar	26.85 do 27.—	Lir
Novci po 20 frankov	104.— do 108.—	Lir
za 100 avst. kron	0.0375 do 0.0395	Lir

je čula iz svoje sobice, da si došel in menila je, da hočeš, kot po navadi, poseđeti v prijetnem hladu na klopici in trudna je zasnula, moleč Zate in voščee Ti v duhu lahko noč... Ti pa si v tem bojeval v svoji duši morda najtežji svoj boj: »Naj bi li povedal ljubljeni sestri, da se bliža...?« Strelsel si se ob tej grozni misli in strah in ljubezen sta Ti na novo vtila v dušo silno voljo do življenja: »Hočem, moram živeti — še, še...!« In vstal si, pustil na klopici knjigo in skoraj polno steklenico mašnega vina z odbitim vratom*) in odšel, — četrt ure daleč, do temi in strmini do plitvega tolmunčka v gorskem potoku, da se okoplješ, da v studeni vodi umiriš trepetajoče telo, da zaimješ iz nje moč novega življenja... Našel si smrt... Našel si mir...!

Predragi Miklavž! Nikar mi ne očitaj, da sem Te hotel predstaviti ljubim rojakom kot bojzavljiva, ki se je v poganskem trepetu bal smrti! Ne! Gledam Ti v dušo in vem, da si bil junak — mučenik, to pa nad pol drugo desetletje, pač od tedaj, ko si začutil v sebi kal smrti. Z Bogom si

*) Vino je bil kupil v Hudajužni v gostilni g. Šimona Kemperla, a se je očividno steklenici med potjo pri padcu odbil vrat.

imel svoje račune sklenjene, toliko bolj zadnje čase, ko si vedel, da ne bo več dolgo trajalo in stopiš predeji, od katerega si pričakoval milostne sodbe... A koliko zatajevanja, premagovanja Ti je bilo treba v bolesti, ko si videl pred sabo strte vse prelepe, načrte, ki si jih gojil od mladih nog! In z veliko bogovdanostjo si daroval Bogu, kot nekaj veliki očaj sina Izaka, vse to, kar si čutil in videl pokopanega v sebi... »Tvoja volja naj se zgodi!« — In vendar, človek si bil, nosil si v sebi dušo, polno živega hrepenenja in ognjene ljubezni do življenja, do preljubih svojcev, do ljubljene naroda in domovine! Vse, vse bi bil rad dal, žrtvoval tej posvečeni, vzvišeni ljubezni, — a kako malo si ji mogel v resnici nuditi!...

In zdaj veš, dragi Miklavž, da še ljubi Bog v svoji neskončni dobroti sprejel Tvojo veliko voljo in da zaleže Tvoja nesebična, goreča ljubezen pred Njim za vsa dela, ki si se jih namenil izvršiti v dolgem življenju. Ves Tvoj križevi pot življenja je vpijoča in plodovita molitev in daritev Bogu za časne in večne dobrine naroda in vsega in vseh, ki so Ti bili najljubši.

Bil si orel, ki hrepeni v višave gor in nebá. Ohromela so Ti krila, da se nisi mogel vspeti v višave svojih želja in idealov, da bi zavladal viši-

nam. A glej, ko si v bridkosti izhiral, ko si bil rešen vezi ohromelih kril, si vzhičeno in mogočno razpel svoje dušne peruti ter, kot orel v sinje višave pod zlato sonce, odplul nad zvezde k večnemu Vzoru po večno plačilo za žgavno daritev svojega življenja. Odšel si, da postaneš naš priprošnik.

Tvoja slava in ljubezen ie naša uteha!

Jos. Abram.

Novomašniku Nikolaju Sedeju*)

v spomin 6. avg. 1904.

Ni v žitje resno vstop lahán! Skrbno ga motri pametnják, pripravlia nanj se dan na dan, — brezskrbno plane vanj — bedák. Ni v žitje vstop lahán, posebno v tak resnoben stan, odkoder je izhod zaprt, odkoder pot odpre le smrt... Življenje ni cvetlični vrt, bolj pust je kraj, nepreorán, ne preskrbljen z gredicami, s plevelom, trnjem naseján bolj kot s cveticami. Tak svet je ta! — Kam greš, pač veš, a plašiti se nič ne smeš. Premislil prvi si korák, zvršil boš slednji kot možak.

*) Ta pesem našega velikega pesnika še ni bila nikjer objavljena.

Med svet ti živa greš pomlád, načrtov polhen, polhen nad. Ni slab ta svet, le nezorán in vrlih delavcev želján: svet treba preorati bo, ga treba nasejati bo. Ti bodeš umen mu oráč. Ti bodeš umen mu oráč. Pri delu bodeš se potil in znoj iz lica bo Ti lil; znoj s čela pa obrisal boš kot korenine kmetske mož — češ: kar sejal sem na pomlad, v jeseni dá stoteren sad! Po leti bo vihar grozil, nebo mnog črn oblak bo kril in Tebe rad in ves Tvoj trud bi vničil srd nevilhte hud. Mar tresel boš se, se solzil?... Nikar solzá, strahú! Pogum! Ne stre vsegá viharjev hrum! Še po viharju zrnja kaj ostane pač za vekomaj: to dalje se plodilo bo, stoteren sad rodilo bo. Kar seješ Ti, iz roda v rod nebeški bo množil Gospod. Ti setve vendar boš vesel: Ne misli nase blagi mož: i Ti za druge delal boš, za druge boš orál, sejál: — če drug pa tu bo snopje bral, vse zrnje to pa Tebi Bog spravi tam na nebi. S. Gregorčič.

ZAHVALA.

Štejem si v dolžnost, se javno zahvaliti zdravniku dr. ju Pinu Tagliarferro in asistentoma zdravnikoma dr. jema Aldu Duca in Disio Vittorelli, za uspelo težko operacijo, ki mi je otela življenje. Istotako izražam svojo zahvalo tudi dobri gospe Antoniji Sandri - Slavec za ljubezljivo pomoč. Zahvaljujem se tudi postrežnicam tržaške poliklinike. Vera Bitežnik.

AUTOMOBIL Fiat Dunai 24HP s 4 sedeži v popolnem stanju je na prodaj za 11.000 lir. Grapulin, via Bagni 8.

IŠČE se stanovanje z 2-3 sobami in kuhinjo. Ponudbe na upravništvo.

MED kupi v vsaki množini tudi v panjih Žnideršič & C. o v Bistrici. (Prov. del Carnaro). Pošlite vzorec.

PRI UPRAVI »Goriške Straže« je na prodaj časopisni papir.

Ljudska posojilnica v Mirnu bo imela svoji redni občni zbor

dne 9. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne v svoji pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
 2. Odobritev računa za leto 1924.
 3. Volitev načelstva in nadzorstva.
 4. Slučajnosti.
- K vdeležbi vabi ODBOR.

Razglas.

V torek dne 28. t. m. ob 9. uri zjutraj se bo vršila o obč. uradu v Štandrežu prodaja potom javne dražbe 11 parcel obč. zemljišča. Zemljišče leži v d. o. Grafenberg, in sicer ob cesti, ki pelje iz Gorice mimo Rojc v Štandrež, parcele obsegajo od 500 do 1200 m² in so uporabljive za katerokoli zidavo.

Natančnejša pojasnila se vdobijo v obč. uradu v Štandrežu.

Štandrež pri Gorici, 17. julija 1925.
Župan: Anton Reščič.

Obč. tajnik: Josip Filej.

Stolpne ure

najmodernejšega sistema ki se navijajo vsakih 8 dni imam v zalogi

Franjo Štolfa, urar
Komen na Krasu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špeciialist za ustne in zobne bolezni, ordinira

v **GORICI** na Travniku 5/II.

od 9. do 12. in od 3. do 5.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Zobotehniški ambulatorij

Brezigar Rudolf

Via Mameli 5 / I. Gorica

ordinira: od 9-12. in od 2-5.

Delo zajamčeno. ————

Delak in Gomišček

zaloga pohištva z lastno delavnico

Solkan pri Gorici

se priporočata za dobavo pohištva po najnižjih cenah. Izdelek zajamčen.

Novo lesno skladišče

L. TIVAN - GORICA

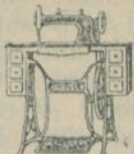
VIA MATTIOLI 5-7

poleg Piazza Bertolini (prej Fieno)

Raznovrstni les za stavbenike in mizarje iz koroških in jugoslovanskih produkcij

Prevzamem naročila za kompletne vagone

Cene nizke

„Mundlos“ šivalni stroji
„Göricke“ dvokolesa, motorini „Fian“
belgijske puške se vdobe le pri
Josipu Kerševaniju - Gorica

Piazza Cavour št. 9
Mehanična delavnica, Piazza Cavour šte. 5.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica
CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.
Blago solidno! Cene zmerne!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica	CENTRALA	Rezerva S H S
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50,000,000		10,000,000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje: na vložne knjižice po čistih 4% (davek plača banka sama). Na tekoči račun ter proti odpovedi najbolje po dogovoru.

Sprejema tudi dinarske vloge in jih obrestuje najugodnejše. — Izvršuje denarna nakazila na tu in inozemstvo. — Nakupuje in prodaja svakovrstne valute, vrednostne papirje in srečke.

Plača vedno priznana najvišje dnevne cene za obveznice vojne odškodnine (bone).

Izvršuje sploh vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

Ležišča za krogle
(cuscineti a sfere)

iz delavnic v Villar Perosa. Edino zastopstvo z zalogo za goriško ozemlje:

Pavel Volpi, GORICA, Corso Vittorio Emanuele III. št. 58
garage „FIAT“.

Prav gotovo je, da najboljše originalne ŠIVALNE STROJE in DVOKOLESA iz najboljših nemških tovarov dobite le pri dobro znani tvrtki:

FRANC SAUNIG - GORICA
VIA CARDUCCI 25, (prej Gosposka ulica)

Pred nakupom oglejte si veliko izbiro ali pa zahtevajte cenik.

Neobjavljen dokument iz politične prošlosti Primorske.

Tretja skupina obsega Kras, politični okraj Sežana in občini Devin in Doberdob, skupaj 29.847 prebivavcev zgolj Slovencev. Ta skupina ima po naravi pač svoj ednotni gospodarski značaj, v trgovini pa se naslanja in naklanja proti Trstu, Tržiču in Gorici in nima enega središča. Poknežena grofovina Goriška - Gradiščanska se torej po narodopisnem, zemljepisnem in gospodarskem razmerju deli na: Furlansko nižino s 64.980 prebivavci, Brda, Soško in Vipavsko dolino in Gorico s 125.487 prebivavci in Kras s 29.847 prebivavci.

Po tem zemljepisnem in gospodarskem razmerju zastopana je kronovina povsem neprimerno, nedosledno po 11 poslancih italijanske narodnosti in po 10 slovenskih, ki imajo varovati gospodarske koristi 155.334 prebivavstva proti oni 64.980 namesto, da bi zastopalo prvo število 15 poslancev in drugo 7.

Vodovje Furlanske nižine nima

vodnih sil. Struga glavne reke Soče je ravnoležna z okolnimi vasmii in reka se mora jeziti, da ne preplavlja okolice. Prodna tla nimajo prirodnih zakladov. Blatno morsko obrežje in močvirno pribrežje do 150 km² ni ugodno morje — plovstvu in trgovini. Kakor ta osredotočila se je tudi večja obrt ob severni narodnostni meji ob Krasu in Brdih poleg proge južne železnice. Mizarska obrt v Marianu se ni rodila doma, ampak je umetno zauesena po pomoči vlade. Furlanija nima obrtne prihodnosti, ker je po narodi vstvarjena le za poljedelstvo. Kar je tvornic, so se ustanovile izkoriščaje cenil delavski material, kolone in obubožane poljedelce. Nekoliko bode uplivala na razvoj obrti furlanske železnica, a nima mnogo pomena kot krajevna železnica, ker so običevalna sredstva po plani nižini itak lahka in cena in ni mnogo srednjih posestnikov, ni večje obrti. Ta železnica ima svoj pomen le v zvezi s krajevno Italijo in Trstom, je le prevoznica in ne bo oplojala furlanskih tal. Slovenske pokrajine nasprotno imajo v izobilju vodnih sil, Vipava s Hubljem, Soča z Idrijo, Bačo, Tolminko

in Koritnico. Vipavska dolina ima nad 200 km² in Brda nad 100 km² po hriboviti in zemljepisni legi odmenjenega za rejo najfinejšega vina, sadja, zgodnje zelenjave in rovine, za veliko trgovino. Kras ima v nabrežinskem skalovju zaklad in že sedaj znašalctni promet rezanega kamna okoli 2,000,000 gld. V Idrijski dolini pri Stopniku leži drugo skladovje gradbenega kamena še neizkoriščano. Gorovje sploh ni še preiskano. Na Trnovski planoti poseduje erar nad 60 km² črnega gozda. Srednja Soška dolina in Idrijski breg ob Italijanski meji ima okoli 100 km² sveta boljše vrste za sadjerejo. Tolminske, Kanalske in Cerkljanske planine in planote do 2000 km² vstvarjene so za živinorejo; pridelano maslo je posebno dobre vrste in že znano daleč po sosednih kronovinah.

V Mirnu ob Vipavi in v Solkanu ob Soči se je udomačila usniarska in mizarska obrt, v Renčah zidarska, v Biljah opekarne večje mere. Vse slovensko prebivalstvo je nadarjeno za vsako obrt. To kažejo posebno samouki - kovači in nožarji v zapuščenem Lokovcu. Vipavska dolina je prehod

od zahoda na vzhod, od italijanske meje na notranjsko planoto pri Postojni; soška dolina od juga do severa čez Predel na Koroško. Po pritoku Bači se da napraviti na severovzhod ugodna zveza z Bohinjem. Sami važni trgovski dohodi notranjega Avstrijskega do severne Italije, ki se stekajo ob izhodu Soče in Vipave v Furlansko nižino ob mestu Gorica.

Po tej prirodni legi, po svojem površju — nad 3/4 cele kronovine, — po čilosti prebivalstva, po prirodnih zakladih ima edino le slovenski del kronovine trgovsko-obrtno in sploh gospodarsko bodočnost s svojim središčem, mestom Gorica. Res je ves ta del zanemarjen od vekov, njega središče iztrgano, da služi drugim namenom. Na prvi pogled se vidi, da je državna in deželna uprava skrbela enodušno le za razvoj furlanske nižine, italijanskega plemena. Tudi za Gorico skrbelo se je le toliko, ker je italijanska. Varovala se je kot italijanski kulturni otok med severnim, neukim slovenskim kmetom. Pravi prirodni namen mesta Gorice ni bil nikdar pred očmi in ga dandanes Gorica tudi ne izpolnjuje. (Dalje.)